L'experiència d'un projecte docent bilingüe a la Facultat d'Economia i Empresa de la UIB

Marta Jacob Escauriaza

Margalita Payeras Llodrà

Margalita Alemany Hormaeche

M. Antonia Garcia Sastre

RESUM

Aquest treball analitza i avalua els resultats d'un nou model educatiu bilingüe dissenyat per la Facultat d'Economia i Empresa de la Universitat dels Illes Balears, el Recorregut Curricular en Anglès, i suggereix mesures per millorar el model en el futur. Els resultats acadèmics després de tres cursos d'implantació d'aquest projecte bilingüe per als estudis de grau d'Administració d'Empreses (GADE) i grau d'Economia (GECO) de la UIB són notòriament positius, superiors als obtinguts pels alumnes de la resta de grups. A més, els estudiants que segueixen aquesta modalitat presenten uns millors hàbits acadèmics quant a participació a classe i interacció entre els alumnes.

RESUMEN

Este trabajo analiza y evalúa los resultados de un nuevo modelo educativo bilingüe diseñado por la Facultad de Economía y Empresa de la Universitat de les Illes Balears, el Recorrido Curricular en Inglés, y sugiere medidas para mejorar el modelo en el futuro. Los resultados académicos después de tres cursos de implantación de este proyecto bilingüe para los estudios de grado en Administración de Empresas (GADE) y grado en Economía (GECO) de la UIB son notoriamente positivos, superiores a los obtenidos por los alumnos del resto de grupos. Además, los estudiantes que siguen esta modalidad, presentan unos mejores hábitos académicos en cuanto a participación en clase e interacción entre los alumnos.

1. INTRODUCCIÓ

Les societats avui en dia canvien a un ritme molt ràpid, i el procés de globalització és un dels principals determinants de les economies modernes. Els agents econòmics i el capital humà han de presentar un perfil i unes competències adequats per poder afrontar els nous reptes i oportunitats que l'economia del coneixement suposa. Els empresaris i els treballadors requereixen no només un coneixement tradicional conceptual, sinó també altres competències com són la intel·ligència emocional, les competències digitals i les competències lingüístiques.

La creixent globalització ha posat de manifest que el coneixement de la llengua anglesa és un requisit imprescindible per al món dels negocis. Però, a més, a les Balears hi ha una baixa qualificació del capital humà, amb escasses competències lingüístiques per poder competir en aquest nou escenari. Conscients d'aquesta situació i amb l'interès d'anar incorporant de manera contínua millores en l'àmbit educatiu, la Facultat d'Economia i Empresa (FEE) de la Universitat de les Illes Balears (UIB) ha dissenyat un nou model educatiu on es potencien les competències relacionades amb les habilitats de llengua anglesa. A tal fi la FEE ha introduït, aprofitant la reforma que ha suposat l'adaptació dels seus estudis d'Economia i d'Administració i Direcció d'Empreses a l'espai europeu d'educació superior (EEES), el projecte educatiu bilingüe conegut com a Recorregut Curricular en Anglès o Pathway in English, amb el qual es pretén afavorir la internacionalització i mobilitat dels estudiants.

Aquestes competències lingüístiques són demanades pel sector empresarial balear, ja que hi ha una falta de treballadors (capital humà) amb aquestes habilitats i competències per poder realitzat

l'expansió internacional de les empreses turístiques (activitat que genera a les Balears el 43,3% del PIB i el 30,3% de l'ocupació, (Exceltur, 2011)) i els mercats en altres destinacions. A més, aquest nou model educatiu bilingüe ofereix una perspectiva internacional a aquests graus, i en finalitzar el curs augmentaran les oportunitats d'ocupació per als estudiants, tant en l'àmbit balear com internacionalment.

Amb aquest nou model educatiu la Facultat té per objectiu contribuir a la formació d'un capital humà més competitiu. El Recorregut en Anglès és una experiència innovadora que ofereix als alumnes matriculats en els estudis de grau d'Economia (GECO) i/o Administració i Direcció d'Empreses (GADE) estudiar la meitat de les assignatures en anglès i efectuar una estada en una universitat estrangera de parla anglesa, afavorint així la mobilitat dels estudiants.

En la literatura hi ha molt poca evidència sobre metodologies semblants[1], per la qual cosa s'estima oportú en aquest treball avaluar el rendiment acadèmic i els hàbits acadèmics dels estudiants participants en aquest nou projecte educatiu bilingüe. Amb aquest propòsit, el document analitza i avalua els resultats d'aquest model educatiu bilingüe, i suggereix mesures per millorar-lo en el futur. L'estructura del treball és la següent: després de la introducció, la segona secció descriu les característiques del capital humà de l'economia balear; la tercera secció relata l'estructura, l'organització i la direcció del Recorregut en Anglès; la quarta secció presenta la metodologia i els recursos incorporats per a la posada en pràctica d'aquest projecte; la cinquena secció descriu les dades i la metodologia utilitzada; la següent secció presenta els resultats de la implementació d'aquest nou model amb l'experiència de tres cursos acadèmics; i finalment, les conclusions principals i les seves implicacions de política educativa i/o universitària són presentades en la darrera secció.

2. EL CAPITAL HUMÀ DE L'ECONOMIA BALEAR

Una de les debilitats de l'economia balear és la baixa qualificació del capital humà, que conjuntament amb la baixa aposta per la R+D i el poc esforç innovador de les empreses de les Balears condiciona la productivitat de la seva l'economia i la seva evolució futura.

L'escassa aportació del capital humà al creixement de la productivitat a les Balears és deguda al baix nivell formatiu de la població. Especialment preocupant és l'alta taxa d'abandonament escolar, com palesa que el 40,8% de persones entre 18 i 28 anys no ha completat l'educació secundària obligatòria a l'arxipèlag, mentre a Espanya és el 31,2% i a la UE-27, el 14,4%. Aquestes persones que abandonaven l'educació en períodes d'expansió econòmica eren absorbides per un mercat de treball que necessitava una mà d'obra poc qualificada, però actualment, en un entorn de crisi econòmica, ja no és així. Aquesta realitat contribueix a explicar que el nivell formatiu de la població

[1] Fins ara l'evidència empírica disponible a Espanya sobre la implantació d'estudis basats en el sistema de crèdits europeus (European Credit Transfer, d'ara endavant ECTS) que estableix l'EEES se centra en l'anàlisi d'aspectes relacionats amb el finançament (Calero, 1993; Martín Vallespín, 2009) o la productivitat acadèmica (Marcerano i Navarro, 2007) i recentment han aparegut estudis que avaluen l'èxit o el fracàs de la implantació de nous mètodes educatius (Billón i Jano, 2008; Florido, Jiménez i Santana, 2011), únicament Cuadrado, Ruiz i Coca (2009) analitzen i avaluen la participació i el rendiment d'un grup d'estudiants participants en un projecte docent, interdisciplinari i bilingüe de dues universitats (London School of Economics i Universitat de València) i en el marc de dues assignatures. Els seus resultats indiquen que aquesta metodologia docent contribueix de manera positiva al procés d'ensenyament-aprenentatge tant d'idiomes com d'altres disciplines.

activa de les Illes Balears sigui inferior al conjunt estatal (quadre 1). A Espanya un 33,1% dels actius tenen estudis universitaris i/o de doctorat, mentre que a les Illes Balears només en té el 23,1% de la població activa. Si analitzam l'estructura dels aturats per nivell educatiu aconseguit, s'observa que a les Balears un 87,9% dels aturats no té estudis universitaris i/o de doctorat. El pes de la població ocupada amb estudis superiors (25,9%) a les Balears és el més baix de totes les comunitats autònomes espanyoles. De fet, a l'arxipèlag els treballadors amb nivells formatius més elevats han afrontat millor la situació de la crisi els últims tres anys.

Aquesta falta de personal amb formació postobligatòria, juntament amb altres aspectes, contribueix a explicar la pèrdua relativa de renda per càpita a les Balears els últims 10 anys i limita, sens dubte, el potencial futur de creixement de l'economia balear.

Quadre 1. Població activa per nivell de formació aconseguit, any 2010

	Actiu	Aturat	Ocupat
Illes Balears			
Total	100	100	100
Analfabets	0,7	1,1	0,6
Educació primària	13	19,3	11,3
Educació secundària, primera etapa, i formació i inserció laboral corresponent	34,9	39	33,9
Educació secundària, segona etapa, i formació i inserció laboral corresponent	28,3	28,6	28,3
Formació i inserció laboral amb títol de secundària (2a etapa)	-	-	-
Educació superior, excepte doctorat	22,7	12	25,5
Doctorat	0,4	0,1	0,4
Total nacional			
Total	100	100	100
Analfabets	0,5	1,1	0,3
Educación primària	14,2	21,1	12,5
Educació secundària, primera etapa, i formació i inserció laboral corresponent	28,3	36,2	26,3
Educació secundària, segona etapa, i formació i inserció laboral corresponent	23,9	23	24,1
Formación i inserció laboral amb títol de secundària (2a etapa)	0	0	0
Educació superior, excepte doctorat	32,5	18,5	36
Doctorat	0,6	0,1	0,8

Font: INE (2011).

Un altre dels aspectes lligats al baix capital humà és el baix coneixement d'idiomes estrangers, especialment de la llengua anglesa. D'acord amb el baròmetre de febrer del CIS (CIS, 2012), només

un 21,5% de la població espanyola declara que és capaç d'escriure i parlar en llengua anglesa, un altre 7,5% és capaç de parlar en anglès i un altre 5,5% és capaç de llegir en llengua anglesa. Aquestes xifres palesen com Espanya, malauradament, es troba a la cua d'Europa en relació amb el coneixement de l'anglès. Realment només una minoria de la població espanyola és capaç de comunicar-se fluidament en aquesta llengua. Però, a més, aquestes dades són encara pitjors a la comunitat autònoma de les Illes Balears que en el conjunt nacional (CIS, 2012).

En aquest context, la Facultat d'Economia i Empresa de la UIB, conscient d'aquestes debilitats del capital humà a l'arxipèlag, ha dissenyat i ha implantat un nou producte educatiu bilingüe, el Recorregut Curricular en Anglès (English Pathway), que contribuirà que els alumnes dels estudis de GADE i GECO adquireixin competències i habilitats orals i escrites en llengua anglesa.

3. ESTRUCTURA, ORGANITZACIÓ I DIRECCIÓ DEL RECORREGUT EN ANGLÈS

La Facultat d'Economia i Empresa (FEE) ofereix els estudis de grau d'Economia (GECO) i de grau d'Administració i Direcció d'Empreses (GADE). Dels 240 ECTS que corresponen a cada titulació, distribuïts en quatre cursos acadèmics, 60 ECTS corresponen a formació bàsica, 120 ECTS són formació obligatòria, 30 ECTS són mòduls optatius i els restants 30 ECTS es reparteixen entre les Pràctiques Externes (pràctiques en empreses) i el Treball de Fi de Grau (TFG). Per obtenir la menció de «Recorregut en Anglès», els estudiants han de cursar almenys el 50% dels crèdits ECTS (120 ECTS) en llengua anglesa, i la resta, en les llengües oficials de la comunitat autònoma.

QUADRE 2. DISTRIBUCIÓ DE CRÈDITS ECTS A GADE I A GECO

	Grau d'Economia (GECO)
1r	Formació bàsica (60 ECTS)
2n	Formació obligatòria (60 ECTS)
3r	Formació obligatòria (48 ECTS) Mòduls optatius (12 ECTS)
4t	Formació obligatòria (12 ECTS) Mòduls optatius (18 ECTS) Pràctiques Externes (18 ECTS) Treball de Fi de Grau (12 ECTS)
TOTAL	240 ECTS

	Grau d'Administració i Direcció d'Empreses (GADE)
1r	Formació bàsica (60 ECTS)
2n	Formació obligatòria (60 ECTS)
3r	Formació obligatòria (60 ECTS)
4t	Mòduls optatius (30 ECTS) Pràctiques Externes (18 ECTS) Treball de Fi de Grau (12 ECTS)
TOTAL	240 ECTS

Font: Elaboració pròpia.

La FEE ofereix en els tres primers cursos dels estudis de GADE 78 ECTS en llengua anglesa, corresponents a 13 assignatures de mòduls de formació bàsica i obligatòria. En els estudis de GECO, els ECTS de mòduls de formació bàsica i obligatòria que s'ofereixen en anglès en els tres primers cursos són 72, equivalents a 12 assignatures. Per completar els crèdits cursats en anglès, fins al mínim requerit de 120 ECTS, resulta imprescindible que els alumnes facin una estada en un país estranger

de parla anglesa, on, a més de cursar el conjunt d'optatives en anglès (30 ECTS), també realitzaran les Pràctiques Externes (18 ECTS) i el Treball de Fi de Grau (12 ECTS). Aquesta estada està previst que tingui lloc majoritàriament durant l'últim curs acadèmic o, de manera excepcional, en el tercer curs.

Fins al curs acadèmic 2011-12, considerant que només s'han implementat els tres primers cursos acadèmics de grau, les assignatures ofertes en llengua anglesa són les que es mostren en el quadre 3.

QUADRE 3. OFERTA D'ASSIGNATURES EN ANGLÈS

Assignatures de primer curs en llengua anglesa (GADE i GECO)	
• Introduction to Business (IB) • Introduction to Financial Markets and Mathematics of Finance (IMFO) • Introduction to Economics (IE) • Microeconomics (MIC) • Analysis of Economic Data (AED)	
GADE: Assignatures de segon curs en llengua anglesa (GADE i GECO)	**GECO:** Assignatures de segon curs en llengua anglesa (GADE i GECO)
• Financial Economics (FE) • Production and Operations Management (POM) • Econometrics (ECONOMETRIA) • Financial and Investment Decisions in the Firm (FIDF) • Organizational Design (OD)	• Welfare Economics (WE) • Industrial Organization (IO) • Introduction to Econometrics (IECONOMETRICS)
GADE: Assignatures de tercer curs en llengua anglesa (GADE i GECO)	**GECO:** Assignatures de tercer curs en llengua anglesa (GADE i GECO)
• Economics of Information (EI) • Environmental Economics (EE) • Economic Growth (EG) • Personal Income Tax (PIT) • Business English (BE)	• Business Strategy (BS) • Marketing Management I (MMI)

Font: Elaboració pròpia.

4. METODOLOGIA I RECURSOS DESTINATS A LA IMPLEMENTACIÓ DEL RECORREGUT EN ANGLÈS

Abans d'iniciar el projecte, la FEE s'ha implicat en el disseny d'uns criteris de selecció dels alumnes que participen en el Recorregut en Anglès, al mateix temps que ha posat a l'abast de professors i alumnes un conjunt de recursos per participar en el Recorregut en Anglès.

4.1. Selecció dels alumnes que participen en el Recorregut en Anglès

Els mesos que precedeixen el període d'obertura de matrícula, la FEE aprofita els diferents fòrums organitzats pel Servei d'Informació de la UIB per donar a conèixer als futurs alumnes dels

graus impartits en el camp de l'economia i l'empresa (GECO i GADE) la possibilitat de cursar el Recorregut en Anglès. Els alumnes interessats a cursar aquest itinerari presenten una preinscripció, en el moment de realitzar la matrícula. L'únic requisit que es demana als aspirants per poder cursar el Recorregut és tenir un nivell d'anglès suficient, que no impedeixi o limiti l'aprofitament del curs. Aquells alumnes que acreditin que tenen un nivell d'anglès B2 són acceptats automàticament, mentre que els alumnes que no tenen aquesta acreditació oficial són convocats a participar en una prova de nivell realitzada al final de juliol, sota la supervisió del British Council de Palma, amb la finalitat de valorar individualment el nivell d'anglès dels candidats.

Aquesta prova d'anivellació és un element clau perquè els alumnes sàpiguen el seu nivell d'anglès, al mateix temps que permet, en cas que el nombre de candidats superi el de places ofertes, seleccionar els alumnes amb millor nivell.

L'experiència mostra com en moltes ocasions, encara que l'alumne tingui un nivell suficient per poder cursar l'itinerari en anglès, li manca vocabulari específic i/o habilitats de comunicació oral en anglès, motiu que ha fet que la FEE organitzi el denominat «Curs bàsic d'introducció a l'anglès econòmic i de negocis»[2]. Aquest curs, de 54 hores de durada (tres hores diàries), és impartit al mes de setembre, abans que comenci el curs acadèmic, per professors del prestigiós British Council de Palma[3].

En cas que a final de setembre quedin places vacants en el Recorregut en Anglès, s'inicia un nou procés de preinscripció al Recorregut i s'organitza una nova prova de nivell d'anglès, amb l'objectiu de seleccionar els nous alumnes. No obstant això, atès que aquesta prova es realitza el dia previ a l'inici del curs acadèmic dels estudis de GADE/GECO, els alumnes seleccionats en aquest període no tenen l'oportunitat de participar en l'esmentat «Curs bàsic d'introducció a l'anglès econòmic i de negocis».

4.2. Recursos que ofereix la FEE al professorat i a l'alumnat que participa en el Recorregut en Anglès

La figura del professor és vital perquè els altres elements d'aquest particular procés educatiu funcionin adequadament. A les funcions habituals i pròpies del profesor, com són l'elaboració de la guia en el procés d'ensenyament-aprenentatge o l'ajuda a l'alumne en la resolució de problemes, cal sumar-hi una costosa i complexa adequació de metodologia i recursos a l'idioma anglès.

La FEE, coneixedora de la importància que té la implicació del professorat per a l'èxit en la implementació del Recorregut, brinda als professors que participen en l'actualitat o en un futur en el projecte la possibilitat de participar en tallers didàctics, dirigits a l'adquisició i/o millora de les competències lingüístiques en anglès. Concretament, s'organitzen, d'una banda, classes setmanals de conversa en grups reduïts, d'aproximadament sis professors, que permeten un alt grau de

[2] El cost del curs puja aproximadament als 200 euros, l'alumne, en cas de voler-hi participar, ha d'abonar 90 euros, i els restants 110 euros per alumne són a compte del pressupost de la FEE.

[3] Institució que en l'actualitat té 220 centres en diferents ciutats distribuïdes en un total de 110 països de tot el món, amb 600.000 alumnes i una plantilla d'uns 7.000 empleats. Cada any, un milió de persones opta als títols oficials d'anglès. Les seves biblioteques compten amb 250.000 socis i pels seus centres d'informació passen cada any 8,5 milions de visitants. Ofereix una programació acadèmica amb els seus projectes curriculars contrastada i avalada per la seva dilatada experiència internacional, així com pel mateix Govern britànic.

participació i interacció entre ells. L'assistència a aquests tallers és voluntària, i el cost és assumit directament per la FEE. Addicionalment, la FEE ofereix als professors la possibilitat de realitzar traduccions de materials acadèmics, presentacions o exàmens, a l'anglès.

5. DADES I METODOLOGIA

S'han utilitzat diferents fonts de recollida d'informació. D'una banda, les dades sobre resultats acadèmics per grup (Recorregut en Anglès i altres grups) i estudis (GECO o GADE) proporcionats pel Servei d'Estadística i Qualitat Universitària (SEQUA), i d'altra banda, la informació subministrada pels alumnes de GADE i GECO a través de dues enquestes: una primera enquesta estructurada i presencial, dirigida als alumnes que estan actualment matriculats en el Recorregut en Anglès de GADE o GECO a 1r, 2n o 3r, on els demanen informació sobre el seu nivell d'anglès parlat i escrit, la seva avaluació del Recorregut en Anglès i els seus hàbits d'ús de la plataforma Moodle; i una segona enquesta presencial, dirigida als alumnes que estudien GADE o GECO en castellà/català (en llengua no anglesa) de 1r, 2n i 3r, sobre la qualitat educativa, l'ús de la plataforma Moodle i el nivell de coneixement de llengua anglesa.

6. RESULTATS DEL RECORREGUT CURRICULAR EN ANGLÈS

6.1. Resultats acadèmics del Recorregut en Anglès per estudis[4]

Una vegada analitzats els aspectes que fan referència a l'organització, resulta d'interès efectuar un estudi sobre quins són els resultats acadèmics assolits fins a l'actualitat. A priori, resulta complex argumentar si la participació en aquesta experiència pot influir en els resultats acadèmics dels alumnes, o si per contra no té cap efecte. No obstant això, el sentit comú ens duu a preveure que els alumnes matriculats en el Recorregut han d'efectuar un major esforç, en haver de cursar els estudis en llengua estrangera.

Atès el breu recorregut temporal del projecte (tres cursos acadèmics), no es pretén demostrar estadísticament una relació causal que mesuri l'impacte de participar en el projecte curricular sobre els resultats, sinó que les dades analitzades en aquesta secció pretenen comparar descriptivament els resultats acadèmics obtinguts pels alumnes que participen en el recorregut enfront dels assolits per aquells alumnes que no han optat per aquesta modalitat.

Per dur a terme aquesta anàlisi s'ha fet ús de tres ràtios:

- La ràtio «crèdits presentats / crèdits matriculats», que posa de manifest la predisposició i major implicació dels alumnes en la seva activitat acadèmica
- La «taxa d'èxit» o ràtio «crèdits aprovats / crèdits presentats», com a indicador del percentatge d'alumnes que aproven respecte als que es presenten.
- La ràtio «crèdits aprovats / crèdits matriculats».

[4] Els resultats acadèmics fan referència a dos cursos acadèmics, perquè encara que aquest curs 2011-12 és el tercer curs d'implantació, encara no disposam dels resultats del curs.

D'acord amb els resultats que mostra el gràfic 1, es pot concloure que el percentatge d'alumnes que es presenten als exàmens és percentualment major per al grup del Recorregut en Anglès que per a la resta de grups. Concretament, aquesta ràtio és major per a totes les assignatures del grau d'Economia inserides en el Recorregut en Anglès, exceptuant Introduction to Economics (IE), Introduction to Business (IB) i Industrial Organization (IO). En el grau d'Administració i Direcció d'Empreses, tan sols en l'assignatura Introduction to Business (IB) la taxa d'alumnes presentats dels grups que no participen en el Recorregut és lleugerament superior.

GRÀFIC 1: RÀTIO CRÈDITS PRESENTATS/CRÈDITS MATRICULATS EN EL PRIMER I SEGON CURS A: A) GECO I B) GADE

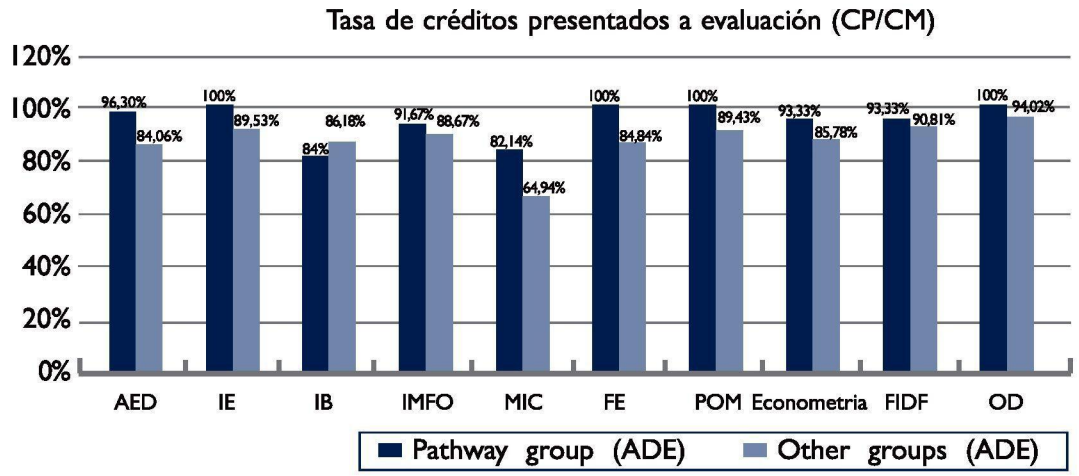

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SEQUA (2011).

GRÀFIC 2: TAXA D'ÈXIT EN EL PRIMER I SEGON CURS A: A) GECO I B) GADE

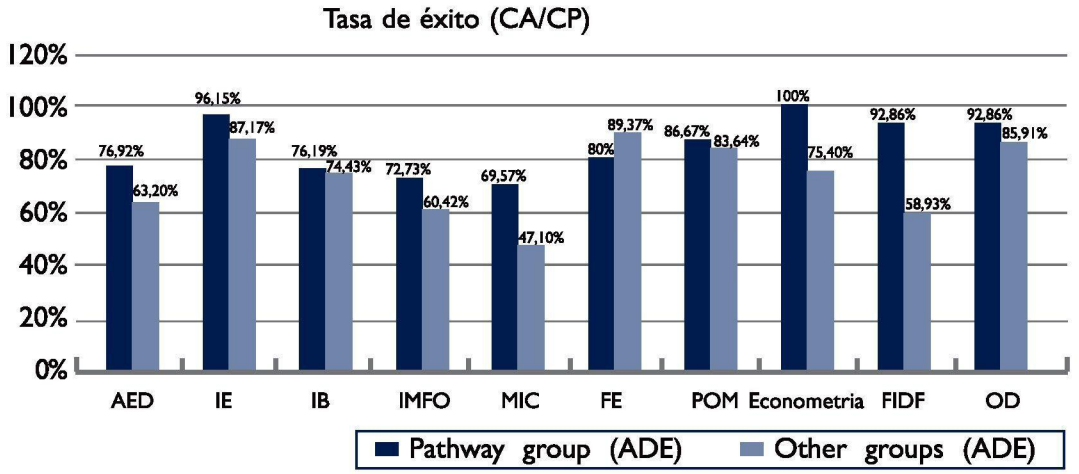

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SEQUA (2011).

El gràfic 2, que mesura la taxa d'èxit per mitjà de la ràtio crèdits aprovats / crèdits presentats, palesa que els alumnes que han cursat les assignatures de GECO en el Recorregut en Anglès han

obtingut uns resultats més favorables, excepte per a l'assignatura Welfare Economics (WE) (on es registra una petita diferència de 2,72 punts percentuals a favor dels alumnes que no l'han cursada en anglès). Pel que fa referència a la taxa d'èxit dels estudiants de GADE, sens dubte els millors resultats per a totes les assignatures els obtenen els alumnes del Recorregut en Anglès, excepte a l'assignatura Financial Economics (FE), on es registra una diferència de 9,37 punts percentuals a favor dels alumnes que no pertanyen al Recorregut en Anglès.

Finalment, la ràtio que avalua el percentatge de crèdits aprovats amb relació al total de crèdits matriculats (gràfic 3) evidencia d'igual manera un balanç clarament positiu a favor dels alumnes que han cursat el Recorregut en Anglès; aquesta diferència és especialment destacada a les assignatures Introduction to Economics (IE), Analysis of Economic Data (AED) o Microeconomics (MIC), en ambdós estudis de grau.

GRÀFIC 3: RÀTIO CRÈDITS APROVATS/CRÈDITS MATRICULATS EN EL PRIMER I SEGON CURS A: A) GECO I B) GADE

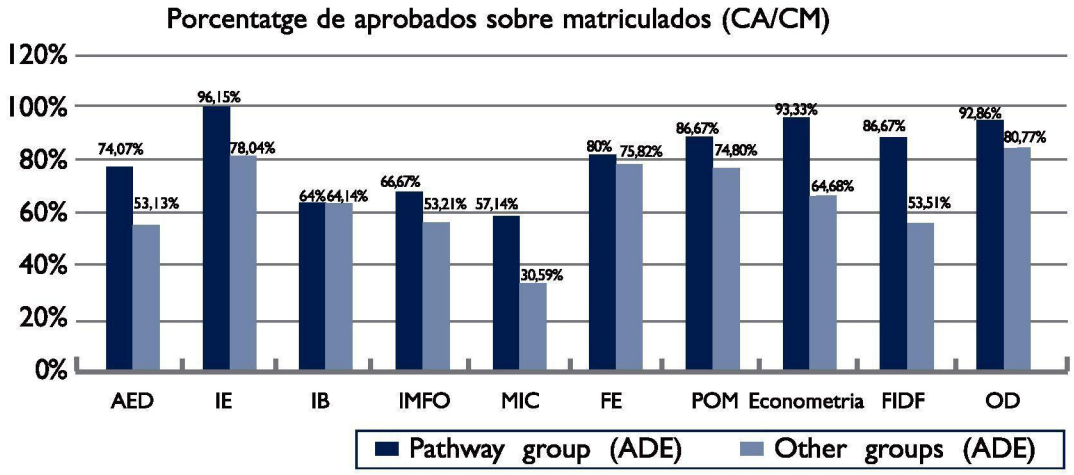

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SEQUA (2011).

Resumint, les dades palesen com els alumnes que cursen el Recorregut en Anglès obtenen de manera generalitzada uns millors resultats acadèmics que la resta de companys dels estudis del grau d'Economia i/o Administració d'Empreses.

6.2. Resultats de caràcter qualitatiu

D'igual manera, la FEE, amb l'ànim de seguir millorant la qualitat docent i l'oferta formativa dels estudis, fa un seguiment minuciós de tots i cadascun dels projectes en els quals s'implica, com és el cas del Recorregut en Anglès. En aquest cas concret, es va considerar oportú valorar l'opinió qualitativa, per mitjà d'un qüestionari anònim, que tenen els alumnes que han optat voluntàriament per cursar un nombre considerable d'assignatures en anglès.

Concretament, el qüestionari va ser dissenyat amb l'objectiu de poder conèixer l'opinió dels alumnes en tres aspectes rellevants relatius a: la dificultat per poder seguir les classes en anglès, la percepció que tenen els estudiants respecte als efectes que pot tenir sobre els resultats acadèmics

el fet d'estudiar les matèries en anglès i, finalment, l'interès per seguir en el Recorregut en Anglès o, per contra, el seu interès per deixar-lo, perquè els suposa un esforç massa alt.

Dels resultats es pot concloure que:

- Els alumnes consideren majoritàriament (el 75%) que cursar els estudis en anglès no els ha suposat una dificultat a destacar, tan sols el 25% considera que aquesta opció li ha implicat algun grau de dificultat.
- No obstant això, els alumnes reconeixen que cursar el Recorregut en Anglès els ha implicat un esforç addicional, al mateix temps que manifesten un cert temor que aquesta decisió afecti, en cert grau i de manera negativa, els seus resultats acadèmics.

Més concretament, quan els pregunten si consideren que tenen algunes dificultats per entendre les classes (quadre 4), els resultats indiquen que com a mitjana al voltant d'un 75% considera que no té cap dificultat per seguir les classes en anglès, i destaca com el percentatge d'alumnes que manifesta que no té cap dificultat per fer-ho va augmentant a mesura que passen a cursos superiors.

Quadre 4. Dificultats per entendre les classes en anglès

	Cap	Alguna	Bastantes	Moltes
1r curs	67,16%	28,36%	4,48%	0,00%
2n curs	74,36%	23,08%	2,56%	0,00%
3r curs	83,33%	16,67%	0,00%	0,00%
TOTAL	74,95%	22,70%	2,35%	0,00%

Font: Elaboració pròpia.

On troben certes dificultats els alumnes és a l'hora d'expressar-se oralment en anglès durant les classes. No obstant això, aquesta dificultat es va reduint de manera considerable a mesura que l'alumne està matriculat de cursos superiors (quadre 5).

Quadre 5. Dificultats per entendre les classes en anglès

	Cap	Alguna	Bastantes	Moltes
1r curs	31,34%	49,25%	13,43%	5,97%
2n curs	38,46%	43,59%	17,95%	0,00%
3r curs	61,11%	27,78%	11,11%	0,00%
TOTAL	43,64%	40,21%	14,16%	1,99%

Font: Elaboració pròpia.

Destaca com, a l'hora de ser avaluat en anglès mitjançant un examen o treball, l'alumne rarament hi troba dificultats (quadre 6), i quan l'estudiant ha arribat a tercer curs, un 83,3% manifiesta que no té cap dificultat.

Quadre 6. Dificultats per expressar-te per escrit en anglès en els exàmens o treballs

	Cap	Alguna	Bastantes	Moltes
1r curs	56,72%	35,82%	4,48%	2,99%
2n curs	71,79%	23,08%	0,00%	5,13%
3r curs	83,33%	5,56%	0,00%	11,11%
TOTAL	70,61%	21,49%	1,49%	6,41%

Font: Elaboració pròpia.

Finalment, un 44,91% dels alumnes reconeixen que cursar el Recorregut en Anglès els ha implicat un esforç addicional, al mateix temps que manifesten un cert temor al fet que aquesta decisió afecti, en cert grau i de manera negativa, els seus resultats acadèmics (quadre 7).

Quadre 7. Dificultats per expressar-te per escrit en anglès en els exàmens o treballs

	Cap	Alguna	Bastantes	Moltes
1r curs	49,25%	26,87%	17,91%	5,97%
2n curs	41,03%	35,90%	15,38%	7,69%
3r curs	44,44%	27,78%	16,67%	11,11%
TOTAL	44,91%	30,18%	16,65%	8,26%

Font: Elaboració pròpia.

6.3. Els hàbits acadèmics dels alumnes del Recorregut en Anglès

En els qüestionaris realitzats, hem preguntat pels hàbits acadèmics de l'alumnat, concretament sobre la participació i interacció de l'alumne amb el professorat i amb els propis companys.

Sobre l'«hàbit» de consultar la plataforma Moodle (que a la UIB rep el nom de Campus Extens), no trobam diferències entre el grup del Recorregut en Anglès i la resta de grups que cursen GADE o GECO. No obstant això, en els resultats a la pregunta que pretén esbrinar si queden amb els companys per preparar els treballs i exàmens, es palesa una diferència sorprenent. Mentre que en el grup d'anglès, el 8,20% reconeix que hi queda diàriament i un 40,98% manifesta que hi queda setmanalment, pel que fa als alumnes dels grups que no cursen el Recorregut en Anglès, les respostes apunten que són el 20,69% els qui afirmen que hi queden diàriament, mentre que un altre 28,45% hi queda setmanalment. Si bé és cert que globalment tots dos resultats són semblants (en tots dos casos hi ha prop d'un 49% d'alumnes que queden almenys setmanalment amb els companys), no disposam d'arguments raonables per justificar aquesta diferència de resultats.

En les preguntes formulades sobre la participació a classe (durant la classe, al principi o al final, o mitjançant comunicació per correu electrònic amb el professor), trobam lleugeres diferències que

apunten a una major comunicació i interacció amb els professors en el grup del Recorregut en Anglès que en la resta d'alumnes (vegeu el quadre 8). Especialment significativa és la participació dels alumnes del Recorregut en Anglès durant el desenvolupament de les classes.

Resumidament, els resultats mostren com la interacció de l'alumnat amb els propis companys, fent ús de la plataforma Moodle, és similar en el grup d'estudiants del Recorregut en Anglès i en el dels que no hi participen. En canvi, trobam algunes diferències que evidencien una major implicació i una comunicació més directa entre l'alumnat i el professor en el grup que cursa els estudis en anglès que a la resta.

Quadre 8. Hàbits acadèmics

	Recorregut	Resta	Recorregut	Resta	Recorregut	Resta	Recorregut	Resta	Recorregut	Resta
1	60,00%	65,52%	33,33%	28,95%	6,25%	6,03%	0,00%	1,77%	8,20%	20,69%
2	40,00%	30,17%	44,44%	26,32%	32,81%	17,24%	11,48%	6,19%	40,98%	28,45%
3	0,00%	1,72%	4,76%	7,89%	15,63%	11,21%	21,31%	11,50%	19,67%	17,24%
4	0,00%	0,86%	0,00%	3,51%	3,13%	5,17%	8,20%	7,08%	14,75%	9,48%
5	0,00%	0,00%	1,59%	6,14%	1,56%	12,93%	8,20%	15,04%	8,20%	12,07%
6	0,00%	0,86%	0,00%	2,63%	4,69%	4,31%	4,92%	5,31%	1,64%	3,45%
7	0,00%	0,86%	15,87%	24,56%	35,94%	43,10%	45,90%	53,10%	6,56%	8,62%

Notes: 1. A diari; 2. Setmanalmente; 3. Cada dues setmanes; 4. Cada tres setmanes; 5. Cada mes; 6. Cada dos mesos; 7. Quasi mai o mai.

Font: Elaboració pròpia.

7. CONCLUSIONS

Els resultats dels tres cursos acadèmics de la implantació d'un projecte bilingüe, conegut com a Recorregut Curricular en Anglès (o Pathway in English), per als estudis de grau d'Administració d'Empreses (GADE) i grau d'Economia (GECO), per a la Facultat d'Economia i Empresa de la UIB són notòriament positius. Als relativament bons resultats acadèmics aconseguits pels alumnes que segueixen aquesta modalitat cal afegir uns millors hàbits acadèmics respecte a la participació a classe i a la interacció entre els alumnes, així com una excel·lent opinió sobre el projecte educatiu dels alumnes que hi participen i la bona predisposició que han trobat en un conjunt de professors, els quals, compromesos amb la tasca docent, no han escatimat esforços per fer realitat un projecte educatiu que sens dubte contribuirà a millorar el capital humà dels futurs titulats. No obstant això, aquests resultats preliminars els podrem contrastar estadísticament en un futur, quan disposem d'una sèrie de dades més àmplia, especialment quan almenys hagi sortit una primera promoció de graduats al mercat laboral i tinguem dades sobre la inserció laboral d'aquests alumnes del Recorregut en Anglès, enfront dels alumnes de la resta de grups.

Encara que els resultats inicials ens animen a tots els qui integram la FEE a seguir treballant en aquest projecte docent, resulta important continuar treballant en la seva millora. Un exemple

de nous elements a incorporar al projecte i a la política universitària, consisteix a buscar alguna fórmula que faciliti als alumnes matriculats en el Recorregut en Anglès participar en l'examen IELTS (International English Language Testing System), que permetria als estudiants complir un requisit exigit en moltes universitats estrangeres per poder fer-hi una estada.

Aquest projecte docent bilingüe de la Facultat d'Economia i Empresa de la UIB contribueix a millorar el capital humà de les Illes Balears i donar resposta a les necessitats que tenen les empreses de les Balears per poder contractar personal amb competències lingüístiques en el context actual de globalització. Els resultats positius d'aquest projecte animen perquè aquest model educatiu sigui implementat en altres estudis que s'ofereixen en el marc de la Universitat de les Illes Balears.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Billón, M. i Jano, M. (2008). *Prácticas docentes en el marco del Espacio Europeo de Educación Superior*. Madrid: Unidad de Calidad y Formación, Facultad de CCEE y EE. Universidad Autónoma de Madrid.

Calero, J. (1993). *Efectos del gasto público educativo. El sistema de becas universitarias*. Barcelona: Universitat de Barcelona.

Centro de Investigaciones Sociológicas (2012*). Estudio nº 2932. Barómetro de febrero 2012*. Madrid.

Cuadrado, M., Ruiz, M. E. i Coca, M. (2009). «Participación y rendimiento del estudiante universitario en un proyecto docente interdisciplinar, bilingüe y virtual». *Revista de Educación*, 348, gener-abril de 2009, pàg. 505-518.

Martín Vallespín, E. (2009). «El papel de la financiación en el Proceso de Bolonia: Un análisis de la suficiencia, eficiencia y equidad de los modelos de financiación universitaria en Europa». *Presupuesto y Gasto Público,* 55, pàg. 121-139.

Exceltur (2011). *Impactur Illes Balears 2009. Estudio del impacto económico del turismo sobre la economía y el empleo: Resumen de los principales efectos e indicadores*. Exceltur, Madrid.

Florido, C., Jiménez, J. L. i Santana, I. (2011). «Obstáculos en el camino hacia Bolonia: efectos de la implantación del Espacio Europeo de la Educación Superior (EEES) sobre los resultados académicos». *Revista de Educación,* 354, gener-abril de 2011, pàg. 629-656.

Marcerano, O. D. i Navarro, L. (2007). «El éxito en la Universidad: una aproximación cuantílica». *Revista de Economía Aplicada* XV (44), pàg. 5-39.

Agraïment:

Els autors agraeixen el finançament rebut de grups competitius de la CAIB, cofinançats amb fons FEDER.